

Memòria d'avaluació de l'obertura de les activitats de joc d'atzar al Principat d'Andorra

30 de desembre del 2016

Índex general

---

1. Introducció	3
2. Desenvolupament normatiu	4
3. Difusió de la Llei i del seu desplegament reglamentari	7
4. Gestió i atorgament de llicències d'exploració de jocs d'atzar	8
5. Interdiccions d'accés al joc d'atzar	13
6. Signatura de convenis de loteries	14
7. Projectes que es preveu desenvolupar durant l'any 2017	18

1. Introducció

El punt de partida d'aquesta exposició s'inicia amb l'entrada en vigor, el 15 de gener del 2015, de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar, i la consegüent i imprescindible constitució de l'entitat reguladora i de control del joc i del seu òrgan col·legial, autoritat administrativa sota la denominació de Consell Regulador Andorrà del Joc (CRAJ), segons el previst a la disposició transitòria segona de la Llei.

A aquesta entitat se li atorga la competència de desenvolupar la regulació i el control de l'oferta de jocs d'atzar al Principat. Té com a objectiu sotmetre a la Llei tant els jocs estrangers com els autòctons que actualment es desenvolupen al nostre país sense la deguda cobertura legal; adaptar la normativa dels jocs autoritzats, el bingo i el quinto; facultar la presència al territori d'un casino com a establiment de joc presencial i, finalment, regular el joc en línia.

L'objectiu de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar és adoptar polítiques de prevenció i tractament de les conductes de risc en el marc legal del joc, i establir disposicions específiques destinades als col·lectius de població més vulnerables, a fi de minimitzar els possibles efectes perjudicials del joc en la nostra societat. D'altra banda, s'estableix la concreció de mesures per lluitar contra el frau i el blanqueig de capitals, entenent aquests dos àmbits com a problemàtiques associades al joc, i, en concret, a les males pràctiques del mateix joc. Per aquest motiu, el Consell Regulador Andorrà del Joc, conjuntament amb els organismes consultius que hi interaccionen, esdevé una eina indispensable per a la protecció eficaç dels aspectes esmentats.

Amb la finalitat d'acomplir la disposició transitòria tercera de la norma de constant referència, el Consell Regulador Andorrà del Joc presenta la memòria d'avaluació relativa a l'obertura de les activitats de joc d'atzar al Principat, desenvolupades durant els anys 2015 i 2016.

Tanmateix, és necessari posar de manifest els projectes que actualment es troben en tràmit, perquè són cabdals en l'equànime desenvolupament normatiu del joc al Principat d'Andorra, com ara, entre d'altres, el projecte d'adjudicació de la llicència de classe A, relativa a l'autorització de l'explotació d'un casino, o la preceptiva signatura dels convenis amb les entitats públiques i privades que fins ara comercialitzaven els seus productes de joc d'atzar al Principat, a fi d'atorgar les llicències de classe C i C@ de conformitat amb la Llei.

2. Desenvolupament normatiu

És d'especial rellevància destacar el desenvolupament normatiu dut a terme durant el segon semestre de l'any 2015 i durant l'any 2016 per part del regulador del joc. Aquesta tasca cerca acomplir les diverses disposicions establertes a la llei marc del joc, la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar. Seguint un ordre cronològic, després de l'entrada en vigor, el 15 de gener del 2015, de la norma ans referenciada, el Govern va aprovar, a proposta del Consell Regulador Andorrà del Joc, els textos normatius següents:

- Reglament d'estructura organitzativa del CRAJ, del 10 de juny del 2015;
- Reglament de rifes itinerants, de l'1 de juliol del 2015;
- Reglament del quinto tradicional i altres jocs d'atzar amb finalitat benèfica i sense ànim de lucre, del 15 de juliol del 2015;
- Constitució de l'òrgan col·legial del Consell Regulador Andorrà del Joc i designació dels membres i els càrrecs corresponents, de data 22 de juliol del 2015;

- Reglament regulador d'exploració de concursos amb intervenció d'atzar, rifes, participacions de loteria i loteries de promoció o publicitàries de forma presencial i no permanent, del 16 de setembre del 2015, i la seva posterior modificació, de data 25 de novembre del 2015;
- Reglament del Registre General del Consell Regulador Andorrà del Joc, de data 29 de juny del 2016;
- Reglament del casino de joc, de data 23 de novembre del 2016;
- Reglament del joc del bingo, de data 28 de desembre del 2016.

Amb l'aprovació de la Llei 2-2016, del 10 de març, del pressupost per a l'exercici del 2016, es va modificar l'article 94.3 de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre de regulació dels jocs d'atzar.

En compliment de la disposició addicional tercera de la Llei, es va procedir a l'emissió dels requeriments a les entitats públiques i privades La Française des Jeux (FDJ), Sociedad Estatal de Loterías y Apuestas del Estado (SELAE), Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE) i Loteries de Catalunya (LC), a fi de regularitzar la comercialització dels productes d'aquestes entitats al Principat d'Andorra, mitjançant la signatura dels respectius convenis, tal com queda palès a l'edicte del 25 de gener del 2016, publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

El 25 de maig del 2016 es va publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* el Decret de derogació del Decret de creació i funcionament de l'Oficina del Joc i de la Comissió interministerial del Joc, del 7 de març del 2012, servei governamental creat amb la finalitat d'estudiar i redactar els textos normatius inicials i tota la

documentació complementària a desenvolupar en matèria de joc. Les seves competències passen a ser desenvolupades pels serveis del CRAJ.

Al mes de juliol del 2016 es va publicar a la pàgina web del CRAJ l'acord de constitució i nomenament dels membres de les comissions específiques que han de vetllar pel "Joc responsable, l'addicció al joc i la protecció dels grups de risc" i per "l'Ordre públic, la lluita contra el frau i el blanqueig de capitals", per acomplir el que preveu l'article 80.11 de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar.

Un cop més, a fi de complir la disposició addicional segona de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar, que estableix la necessitat d'aprovar el Reglament establert a l'article 65 del text normatiu, relatiu a la constitució del Registre General d'Interdiccions d'Accés al Joc d'Atzar i al Registre de Persones Vinculades a Operadors de Jocs d'Atzar; el 6 de juliol del 2016 es va publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* el Decret pel qual s'aprova el Reglament del Registre General del Consell Regulador Andorrà del Joc, del 29 de juny del 2016, i el Decret pel qual es regulen els fitxers de dades personals del Registre General del Consell Regulador Andorrà del Joc, del 27 de juliol del 2016.

El 23 de novembre del 2016 es va aprovar el Reglament del casino de joc i s'està treballant en la redacció i l'elaboració de les bases del concurs públic per atorgar la llicència de classe A, que autoritza l'explotació d'un casino en el territori andorrà, en previsió que es publiqui al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* durant el primer trimestre del 2017.

El 28 de desembre del 2016 es va aprovar el Reglament del joc del bingo, i es preveu que durant el mes de gener es pugui finalitzar l'elaboració del document del plec de bases per a l'atorgament de la llicència de classe B, que autoritza l'explotació d'un bingo al Principat.

3. Difusió de la Llei i del seu desplegament reglamentari

Una altra de les tasques portades a terme des del CRAJ ha estat la intensa i constant difusió de la Llei 37/2014, de l'11 de desembre, de regulació dels jocs d'atzar i la reglamentació que la desenvolupa. En aquest sentit es va engegar un pla estratègic de comunicació que es fonamentava en els punts següents:

- Presentacions informatives de la normativa en matèria de joc fetes amb la col·laboració de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra i amb la Gestora de l'Illa Carlemany.
- Formacions sobre la Llei del joc i el seu desenvolupament normatiu dirigides al Departament de Tributs i de Fronteres del Ministeri de Finances.
- Circulars informatives adreçades a diverses entitats i centres escolars sobre la correcta aplicació del Reglament del quinto tradicional i altres jocs d'atzar amb finalitat benèfica i sense ànim de lucre, a causa de l'habitual pràctica per part d'aquestes entitats de les esmentades modalitats, durant les dates nadalenques.
- Tríptic informatiu sobre les característiques de la llicència de classe E i de la llicència de classe F, que s'adjunta a aquest informe com a Annex I. Aquest tríptic es distribueix amb la col·laboració dels diversos ministeris del Govern, de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, dels comuns i de les oficines de turisme, amb la finalitat d'arribar a tots els sectors.
- La pàgina web del Consell Regulador Andorrà del Joc www.craj.ad. Aquesta pàgina, a banda de ser un mitjà més de difusió i apropament al regulador, també facilita la tramitació i la gestió de les sol·licituds de llicències, perquè disposa de la normativa vigent, de guies pràctiques, d'impresos de sol·licituds i declaracions, així com altres temes d'interès.

- Sessions formatives dirigides al personal al servei de les sales de bingo, en matèria de prevenció de les conductes de risc, amb la col·laboració de la Unitat de Conductes Additives (UCA) del SAAS del Ministeri de Salut i de tècnics del Departament d'Afers Socials del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior. Així mateix, està previst que durant el primer trimestre de l'any 2017 es faci una sessió formativa en matèria de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, impartida per la Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIFAND). Aquestes formacions s'emmarquen dins la normativa del joc del bingo.

4. Gestió i atorgament de llicències d'exploració de jocs d'atzar

Les llicències que es troben desenvolupades reglamentàriament i que poden ser objecte d'avaluació són les llicències de classe E i classe F, atès que són les que han estat gestionades i atorgades durant els exercicis en qüestió.

Les llicències de classe E permeten als operadors de categoria 5 explotar les modalitats de joc anomenades concursos amb intervenció d'atzar, rifes, participacions de loteria i loteries de promoció o publicitàries, ja sigui de forma presencial o en línia, sempre que es caracteritzin pel fet de ser activitats puntuals, accessòries de l'activitat principal de l'operador i no permanents.

Concursos amb intervenció d'atzar: modalitat de joc en què l'oferta, el desenvolupament i la resolució es fan en viu o per un mitjà de comunicació, ja sigui per mitjans televisius, radiofònics, telemàtics o altres, sempre que l'activitat de joc estigui connexa o subordinada a l'activitat principal. Per tenir dret a l'obtenció d'un premi, en metàl·lic o en espècie, la participació es duu a terme directament mitjançant un desemborsament econòmic, o bé mitjançant trucades telefòniques, enviaments de missatges de text o qualsevol altre procediment electrònic, informàtic o telemàtic en què existeixi una tarifació addicional, i és

indiferent el fet que en l'adjudicació dels premis hi intervingui no només l'atzar, sinó també la superació de proves de competició o de coneixement o destresa.

Rifes: modalitat de joc consistent a adjudicar un o diversos premis mitjançant la celebració d'un sorteig o la selecció per atzar, per un mateix o per tercers, entre els adquirents de bitllets, paperetes o altres documents o suports de participació, diferenciats entre si, ja siguin de caràcter material, informàtic, telemàtic o interactiu, en una data prèviament determinada, i sempre que per participar calgui fer una aportació econòmica.

Participacions de loteria: modalitat de joc consistent en qualsevol fraccionament de bitllet o butlleta o el seu equivalent electrònic de loteria, documentats en un títol, sempre que aquest títol hagi estat degudament identificat i registrat pel regulador a fi de ser comercialitzat a Andorra, d'acord amb les disposicions de la Llei.

Loteries de promoció o publicitàries: modalitat de joc consistent en sortejos celebrats al Principat d'Andorra o a l'estranger per un operador llicenciat a Andorra que, amb finalitat exclusivament publicitària o de promoció d'un establiment, d'un producte o servei, i tenint com a única contraprestació el consum d'un producte o servei sense sobrepreu ni cap tarifació addicional, ofereix premis en metàl·lic, en espècie o serveis, i exigeix, si escau, la condició de client de l'entitat objecte de la publicitat o promoció.

Les llicències de **classe F** permeten als operadors de categoria 6 celebrar el joc del quinto tradicional i altres jocs d'atzar, amb finalitats únicament benèfiques i amb l'objectiu de recaptar fons per a desenvolupar activitats no lucratives.

Quinto tradicional: modalitat de joc consistent en el joc del bingo organitzat per les entitats culturals, esportives, benèfiques i recreatives, amb la finalitat de recaptar fons per desenvolupar les seves activitats no lucratives, el premi del qual no és dinerari. La sessió del quinto és de cinc partides. Només hi pot haver una sessió per dia. El joc del quinto es pot practicar durant el període que va des de l'1 de desembre fins al 15 de gener de l'any següent.

Rifa benèfica: modalitat de joc consistent a adjudicar un o diversos premis mitjançant la celebració d'un sorteig o selecció per atzar, per un mateix o per tercers, entre els adquirents de bitllets, paperetes o altres documents o suports de participació, diferenciats entre si, ja siguin de caràcter material, en una data prèviament determinada, i sempre que per participar calgui fer una aportació econòmica, amb finalitat exclusivament benèfica i amb l'objectiu de recaptar fons per desenvolupar activitats no lucratives.

En el marc de la gestió de sol·licituds de llicències de les diverses modalitats de jocs d'atzar esmentades, el CRAJ va atorgar 61 llicències durant l'any 2015, que classificades en relació amb la seva classe en resulten:

- a) 19 llicències de classe E:
  - 13 en la modalitat de participacions de loteria
  - 6 en la modalitat de loteries de promoció o publicitàries

- b) 42 llicències de classe F:
  - 26 en la modalitat de rifa benèfica
  - 16 en la modalitat de quinto tradicional

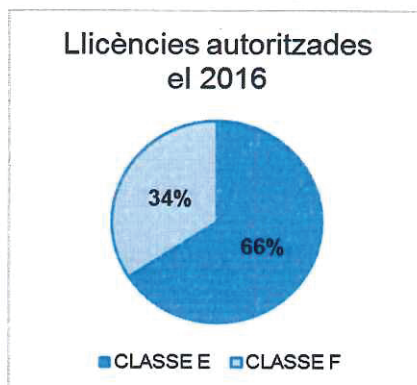
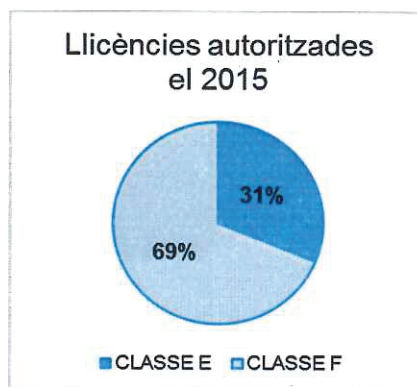
Pel que fa a l'any 2016, les llicències atorgades pel CRAJ han estat 164, que classificades en relació amb la seva classe en resulten:

a) 108 llicències de classe E:

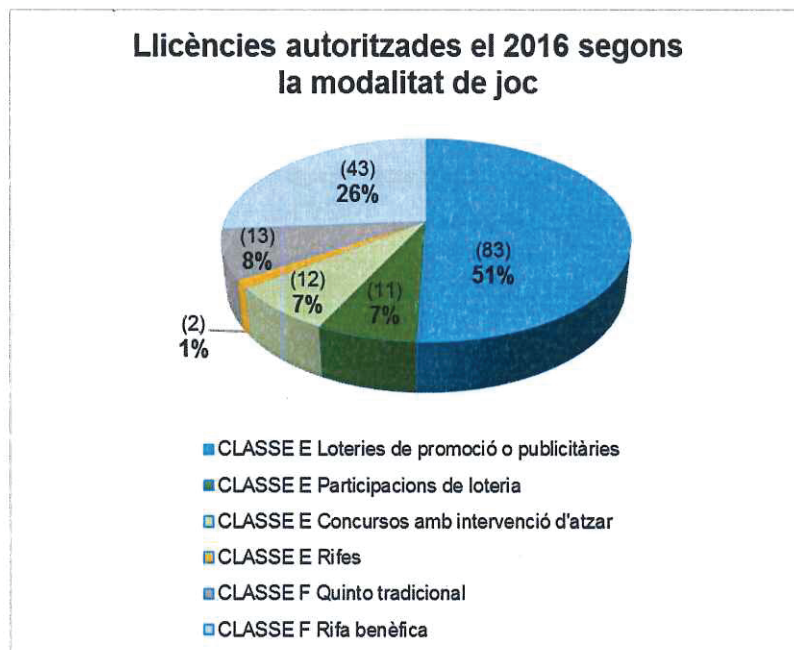
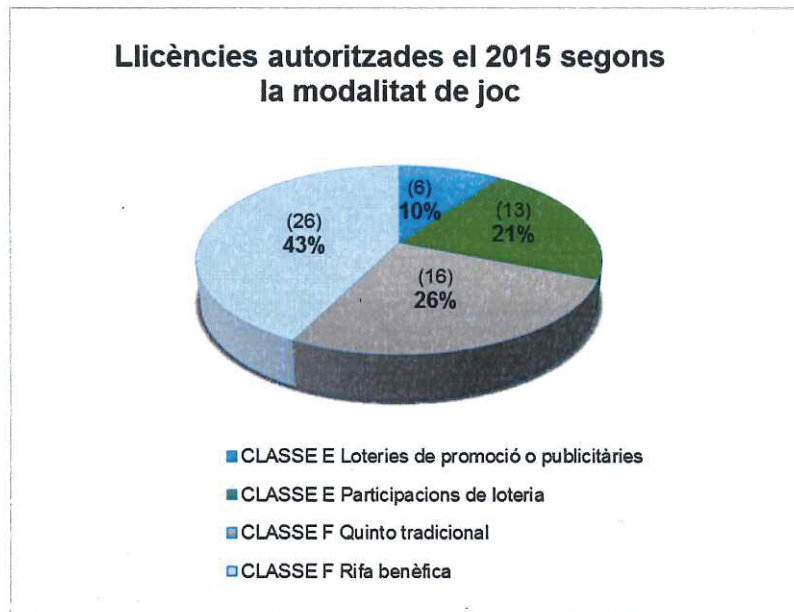
- 12 en la modalitat de concursos amb intervenció d'atzar
- 2 en la modalitat de rifes
- 11 en la modalitat de participacions de loteria
- 83 en la modalitat de loteries de promoció o publicitàries

b) 56 llicències de classe F:

- 43 en la modalitat de rifa benèfica
- 13 en la modalitat de quinto tradicional

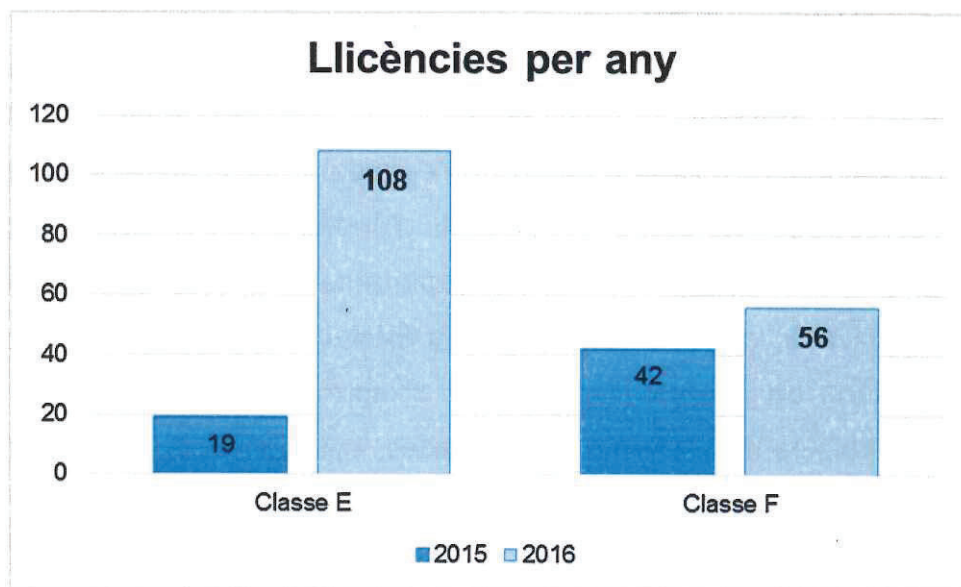

La distribució de les llicències de classe E i F segons les modalitats de joc:

Es constata que durant l'any 2016 s'ha produït un notable increment en l'atorgament de llicències, tant de la classe E com de la classe F, exactament 89 expedients relatius a la primera i 14 expedients corresponents a la segona. Aquest increment s'observa bàsicament en l'atorgament de les llicències de

classe E, concretament en la modalitat de loteries de promoció o publicitàries, fruit de la difusió duta a terme pel CRAJ, i de la modificació de taxes aprovada amb la Llei del pressupost per a l'exercici 2016.

5. Interdiccions d'accés al joc d'atzar

En compliment de la disposició addicional segona de la Llei, es va aprovar el Reglament del Registre General del Consell Regulador Andorrà del Joc, en què s'inclou el Registre General d'Interdiccions d'Accés al Joc d'Atzar, amb la finalitat de fer efectiva la limitació d'entrada de determinades persones a les sales de joc d'atzar, a petició pròpia de l'interessat, a criteri mèdic o en aplicació d'una resolució judicial o administrativa específica. Des dels serveis tècnics del CRAJ es gestionen les sol·licituds de prohibició i accés a les sales de joc presentades pels mateixos interessats.

El Registre General d'Interdiccions d'Accés al Joc d'Atzar recull de forma automatitzada les dades de les persones que tenen prohibit l'accés a les sales de joc, amb motiu d'una de les causes ans esmentades, i facilita a les sales de joc l'accés immediat a la informació necessària per conèixer les prohibicions d'entrada referides als seus establiments i, així, poder-les fer efectives.

Amb l'aprovació d'aquest Reglament, s'estableix que les sol·licituds voluntàries siguin indefinides amb una durada mínima d'un any. Transcorregut aquest termini, aquestes prohibicions es poden cancel·lar a instància de la persona interessada.

Des del CRAJ es gestiona el programa informàtic que genera la llista de les persones que tenen limitada o prohibida l'entrada a les sales de joc d'atzar, i que nodreix el Registre General d'Interdiccions d'Accés al Joc d'Atzar. Durant aquest darrer any, el CRAJ, juntament amb el Departament de Sistemes d'Informació del Govern d'Andorra, va avaluar el programa existent i va proposar millores perquè la gestió diària de la llista i l'enviament d'informació a les sales de joc fossin efectius. Aquestes millores van encaminades, entre d'altres, a la implantació del sistema informàtic d'accés al casino.

6. Signatura de convenis de loteries

La disposició addicional tercera de la Llei estableix la signatura de convenis entre el regulador andorrà del joc i els operadors que històricament fins a l'entrada en vigor de la Llei del joc comercialitzaven els seus productes al Principat d'Andorra. Aquests convenis han de regular la continuïtat de la comercialització dels dits productes i impliquen l'atorgament de la llicència de classe C i C@. A aquest efecte, s'estableix un termini de 18 mesos a comptar de l'entrada en vigor de la norma.

Amb la constitució de l'òrgan col·legial del Consell Regulador Andorrà del Joc el 22 de juliol del 2015, es va determinar reprendre les negociacions amb les respectives entitats amb la finalitat d'acomplir la disposició legal. Concretament, durant el mes de gener del 2016 des del CRAJ es va procedir a l'emissió de requeriments a les diverses entitats, amb l'objectiu de subscriure els preceptius convenis dins el termini de sis mesos següents a la notificació dels mateixos

convenis, i de regularitzar la situació. Aquests requeriments es van publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* el 9 de març del 2016.

Les entitats Sociedad Estatal de Loterías y Apuestas del Estado (SELAE) i Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE) van manifestar la seva voluntat de signar els preceptius convenis; no obstant això, i tenint en compte la conjuntura política viscuda al país veí durant el darrer any, no ha estat possible fer-ho dins el termini establert. En el cas de l'ONCE, la redacció del conveni marc s'ha finalitzat i consensuat i únicament resta pendent la signatura. Pel que respecta a la SELAE, l'instrument jurídic està pràcticament enllestit i hi ha previsió de subscriure'l a principi de l'any 2017. Amb això quedarà normalitzada la comercialització d'aquests productes al nostre país, que suposen més del 95% dels productes de loteria venuts en territori andorrà.

Pel que fa al conveni amb l'entitat Loteria de Catalunya, ja se n'ha consensuat i tancat el redactat, només queda pendent l'acreditació per part de l'entitat, de l'aprovació del Govern central perquè se'n pugui dur a terme la signatura.

Cal fer esment que l'entitat La Française des Jeux, en resposta al requeriment emès, va manifestar la voluntat de no subscriure inicialment el conveni, reservant-se, no obstant això, la possibilitat de fer-ho en un futur. Arribat el cas, prèviament es negociarien les condicions del dit conveni, que li atorgaria el dret a obtenir la respectiva llicència.

Tenint en compte l'exposat anteriorment, en el transcurs de les negociacions, concretament el 27 de juliol del 2016, es va procedir a un intercanvi de cartes entre els operadors de loteries i el regulador andorrà del joc, i es va establir una mesura provisional i transitòria declarativa de les loteries introduïdes al Principat a partir de l'1 d'agost del 2016. Aquest procediment es caracteritza per la presentació d'un full declaratiu amb el detall dels productes introduïts per

comercialitzar, i s'ha de dur a terme davant els despatxos de la Duana Andorrana, o bé a les dependències del CRAJ. La seva finalitat és obtenir la informació necessària perquè, un cop signats els convenis i d'acord amb el que s'hi hagi previst, es puguin quantificar les respectives obligacions fiscals, meritates durant aquest període transitori.

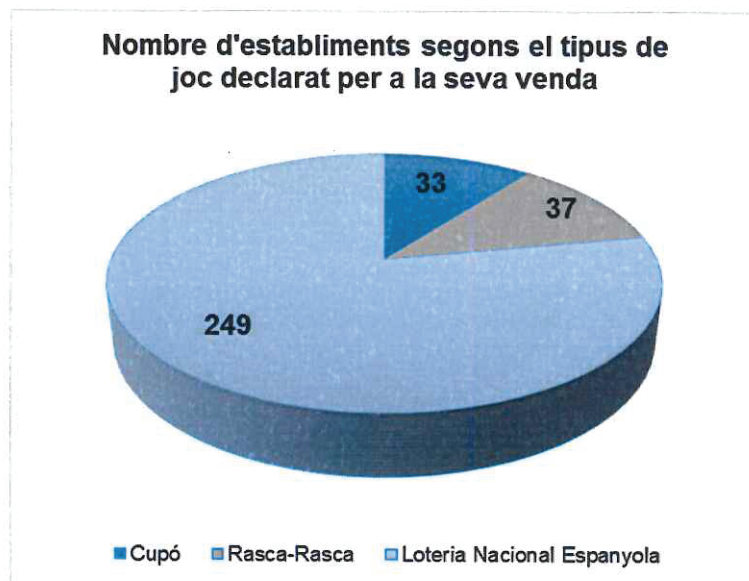
Des de l'1 d'agost fins al 30 de desembre del 2016 s'han fet 1.066 declaracions, 477 de les quals corresponen a productes de l'ONCE i 592 a loteria espanyola.

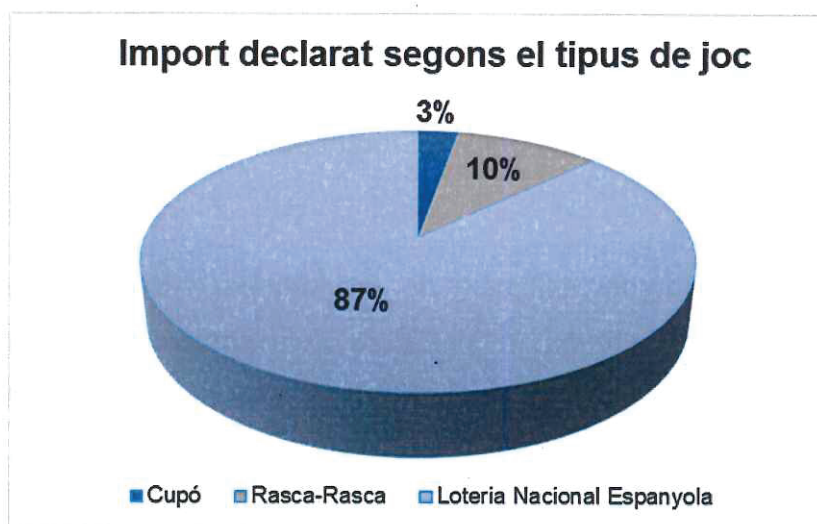
Segons les declaracions presentades, hi ha 262 establiments que comercialitzen aquests productes. Tots aquests establiments poden vendre els diversos productes que es comercialitzen al Principat.

Pel que fa a loteria de l'ONCE, hi ha 33 establiments que venen productes relatius a la modalitat de cupó i 37 a la modalitat de rasca-rasca.

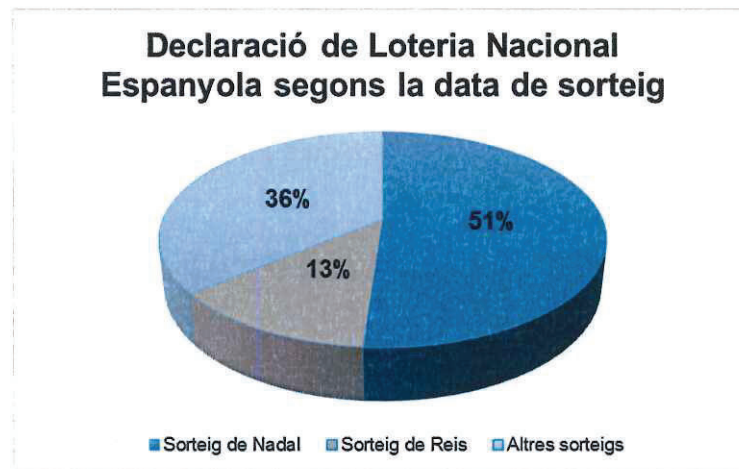
Pel que respecta a la loteria nacional espanyola, un 95,04% dels establiments comercialitzen els dècims dels diversos sorteigs celebrats per aquesta entitat.

Segons el total de les declaracions efectuades pels establiments, s'observa la distribució següent dels tipus de joc:

En l'àmbit de la loteria nacional espanyola, cal destacar la importància dels sorteigs celebrats el 22 de desembre del 2016 (sorteig de Nadal) i el 6 de gener del 2017 (sorteig de Reis); representen un 64,04% de la loteria declarada i comercialitzada al Principat durant el període establert transitòriament.

7. Projectes que es preveu desenvolupar durant l'any 2017

Donant continuïtat a les tasques dutes a terme durant l'any 2016, el CRAJ preveu, per a l'exercici 2017, entre d'altres, la publicació dels plecs de bases del casino i del bingo, la licitació dels concursos i l'adjudicació de les llicències que permetin l'explotació i el desenvolupament de les seves activitats. En aquesta línia, i a fi de complementar la llicència de classe A, el regulador treballarà en el desenvolupament i l'aprovació del Reglament de les apostes de contrapartida.

En el marc de la comercialització de les loteries, i tal com s'exposa al llarg d'aquest informe, es preveu la signatura dels convenis amb les tres entitats afectades, Sociedad Estatal de Loterías y Apuestas del Estado (SELAE), Organización Nacional de Ciegos Españoles (ONCE) i Loteries de Catalunya (LC). Així mateix es procedirà a la instrucció i l'atorgament de les corresponents llicències de les classes G i H per comercialitzar els productes per part dels distribuïdors principals i dels distribuïdors mixtos.

Així mateix, el CRAJ té intenció de procedir a l'estudi i l'anàlisi documental per desplegar el reglament del joc per internet corresponent a la llicència de la classe D@.

Per finalitzar, el Regulador, en el desenvolupament de llurs funcions, seguirà donant continuïtat a les tasques de difusió en matèria de joc i estudiarà l'agilització del procediment de tramitació i gestió de les sol·licituds d'exploració de les diverses modalitats de jocs d'atzar.

Andorra la Vella, 30 de desembre del 2016

Xavier Bardina
Director General

